

Dosarul nr. 2ra-1922/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D. Sușchevici)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
Judecătorii

Oleg Sternioală
Victor Burduh
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe acțiuni „Banca de Economii”, în proces de lichidare,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Marina Alexa împotriva Societății pe acțiuni „Banca de Economii”, în proces de lichidare, și Gheorghe Alexa cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Marina Alexa, reprezentată de avocatul Danu Dogotari, a fost casată hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 06 noiembrie 2015 Marina Alexa a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe acțiuni „Banca de Economii”, în proces de lichidare, și Gheorghe Alexa cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că s-a născut la data de 03 septembrie 1996 în mun. Chișinău, Republica Moldova, părinții săi fiind - mama Alexa (Covîleascaia) Irina și pârâtul Alexa Gheorghe.

La data de 06 aprilie 2000, părinții reclamantei Alexa Irina și Alexa Gheorghe au divorțat, divorțul fiind trecut în Registrul de stare civilă al OSC sect. Rîșcani, mun. Chișinău sub nr. 168.

Conform certificatului de deces seria DC-IV 0565891 din 21 decembrie 2007, mama reclamantei - Alexa Irina, a decedat în mun. Chișinău, Republica Moldova, la data de 20 decembrie 2007.

Conform certificatului de moștenitor legal nr. 2446 din 12 august 2009, s-a atestat că moștenitori legali a averii decedatei Alexa Irina sunt, în părți egale, mama decedatei - Seraia Tamara și fiicele decedatei Covîleanscaia Inna și reclamanta Alexa Marina.

Averea succesorală pentru care s-a eliberat certificatul de moștenitor legal menționat supra consta din depunerile bănești în sumă de 100000 (una sută mii) lei, care aparțineau defunctei în baza hotărîrii Judecătorei sect. Rîșcani, mun. Chișinău nr. 2-1534/2007 din 02 octombrie 2007.

A mai indicat că reieșind din certificatul de moștenitor legal nr. 2443 din 22 iunie 2010, s-a atestat că moștenitori la 2/3 cote-părți din averea decedatei Alexa Irina sunt, în părți egale, mama decedatei - Seraia Tamara și fiica decedatei - reclamanta Alexa Marina.

Averea succesorală pentru care s-a eliberat certificatul de moștenitor legal nr. 2443 din 22 iunie 2010 consta din: depunerile bănești, care se păstrează la SA „Banca de Economii”, filiala nr. 6705 pe contul nr. 05737921/07905948, cu toate procentele, indexațiile și compensațiile cuvenite.

La data de 30 septembrie 2010, tatăl reclamantei - pârâtul Alexa Gheorghe, s-a adresat către SA „Banca de Economii”, cu solicitarea de a-i fi eliberate mijloacele bănești de pe contul bancar bănesc cu nr. 23110014981011, deținut de reclamantă.

În solicitare, s-a prezentat ca fiind tatăl reclamantei Alexa Marina și a invocat faptul că acești bani vor fi ridicați în interesul fiicei sale, anexând certificatul de deces al fostei sale soții Alexa Irina și certificatul de naștere al copilului comun, Alexa Marina.

Conform ordinului de eliberare a numerarului nr. 19235353 din 30 septembrie 2010, emis de către SA „Banca de Economii”, au fost eliberate pârâtului Alexa Gheorghe mijloacele bănești în sumă de 24700 de lei de pe contul bănesc deținut de reclamanta Alexa Marina.

La data de 13 octombrie 2015, reclamanta Marina Alexa, prin intermediul avocatului Dogotari Danu, a înaintat către SA „Banca de Economii” o cerere prealabilă, prin care a solicitat în scopul soluționării pe cale amiabilă a litigiului, restituirea în termen de 7 zile a sumelor bănești în mărime 24700 lei, invocând faptul că, fiind titulară al contului bancar bănesc, de pe care au fost extrași banii sus - menționați, ea nu a dat acordul la ridicarea acestora de către tatăl său, Gheorghe Alexa și mai mult ca atât, ultimul nu a prezentat băncii nici o confirmare a împuterniciei sale de a exercita acte de dispoziție în numele reclamantei.

Prin răspunsul nr. 06-02/21/102 din 28 octombrie 2015, SA „Banca de Economii”, a refuzat să se expună asupra cererii prealabile înaintate, indicând faptul că, conform art. 22 alin. (5) lit. a), b) și alin. (6) din Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995, informație referitoare la persoana, la bunurile, la activitatea, la afacerea, la relațiile personale sau de afaceri ale clienților băncii, la conturile clienților (solduri, rulaje, operațiuni derulate), la tranzacțiile încheiate de clienți, precum și altă informație despre clienți, care i-a devenit cunoscută băncii, constituie secret bancar.

La aceiași data - 13 noiembrie 2015, reclamanta Alexa Marina, prin intermediul avocatului a înaintat și către pârâtul Alexa Gheorghe o cerere prealabilă, prin care de

asemenea a solicitat în scopul soluționării pe cale amiabilă a litigiului, restituirea în termen de 7 zile a sumelor bănești în mărime de 24700 de lei, invocând de asemenea că, aceștia au fost ridicați ilegal, în lipsa acordului și împuternicirilor din partea sa, însă până în prezent, cererea dată a rămas fără răspuns, pârâțul Alexa Gheorghe, refuzând tacit rambursarea sumelor bănești, ridicate de pe contul deținut de reclamanta Alexa Marina, în lipsa unui temei legal sau contractual.

A solicitat reclamanta încasarea în mod solidar de la pârâții SA „Banca de Economii” și Alexa Gheorghe în beneficiul său a mijloacelor bănești în sumă de 24700 de lei, eliberate ilicit de către SA „Banca de Economii” și ridicate în lipsa împuternicirilor legale sau contractuale de către pârâțul Alexa Gheorghe.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Marina Alexa a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 07 decembrie 2017, Marina Alexa, reprezentată de avocatul Dogotari Danu a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Marina Alexa, reprezentată de avocatul Danu Dogotari, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii cu încasarea în mod solidar de la Gheorghe Alexa și SA „Banca de Economii”, în proces de lichidare, în beneficiul Marinei Alexa a prejudiciului material în sumă de 24700 de lei.

În susținerea concluziei sale, instanța de apel a indicat că apelanta Alexa Marina a primit cu titlu de moștenire de la mama sa suma de bani în mărime de 33 000 de lei, fiind în temeiul art. 57 Codul familiei proprietară al acestor bani.

La caz, a constatat instanța de apel că în momentul ridicării mijloacelor bănești de către Alexa Gheorghe, apelanta Alexa Marina avea împlinită vârsta de 14 ani, fapt, ce îi permitea conform art. 21 alin. (1) Codul civil, să încheie acte juridice de dispoziție asupra patrimoniului său, cu acordul părinților sau a altor reprezentanți legali.

Astfel, a conchis instanța de apel că doar Marina Alexa sau o altă persoană împuternicită de către aceasta putea dispune de mijloacele bănești în mărime de 24 700 de lei, proprietate personală a acesteia.

Colegiul civil al instanței de apel a stabilit că intimatul Alexa Gheorghe nu a prezentat nici o dovadă, prin care ar confirma acordul proprietarului de drept al mijloacelor bănești la ridicarea banilor din contul apelantei, mai mult ca atât, banca nu era în drept să-i elibereze acestuia banii de pe contul apelantei, fără acordul acesteia, deoarece, la momentul ridicării banilor de pe cont, apelanta avea vârsta de 14 ani.

Conform prevederilor art. 1228 alin. (1) Codul civil, prin contractul de cont curent bancar, banca se obligă să primească și să înregistreze în contul titularului de cont (client) sumele bănești depuse de acesta sau de un terț în numerar sau transferate (virate) din conturile altor persoane, să execute în limitele disponibilului din cont ordinele clientului privind transferul unor sume către alte persoane, retragerile de numerar, precum și să efectueze alte operațiuni în contul clientului din însărcinarea lui în

conformitate cu legea, cu contractul și cu uzanțele bancare, iar clientul să achite o remunerație pentru prestarea serviciilor menționate.

Art. 1229 alin. (1), (2) și (3) Cod civil prevede că, titularul este liber să dispună în orice moment de sumele bănești din contul său, cu excepția cazurilor când, prin acordul părților, este stabilit un termen de preaviz. Clientul are dreptul să-și revoce indicațiile privind dispunerea de sumele bănești din contul său. Revocările au efect dacă sînt recepționate de bancă pînă la momentul executării indicațiilor respective. Persoanele autorizate să dispună de sumele bănești din cont sînt indicate de către client prin prezentarea documentelor respective prevăzute de lege, de contract și de uzanțele bancare. Identificarea persoanelor autorizate să dispună de sumele bănești din cont se efectuează de către bancă în baza semnăturilor sau altor mijloace de identificare.

Conform art. 1230 alin. (1) și (3) Codul civil, banca este ținută să efectueze operațiunile în contul clientului numai la ordinul lui. Banca nu poate să efectueze operațiuni în contul clientului fără ordinul lui decît în cazurile prevăzute de lege sau de contract. Dacă nu execută indicațiile titularului de cont sau se abate de la ele, în cazul în care nu se poate considera că titularul, cunoscînd situația de fapt, ar fi aprobat abatebea, banca este obligată să plătească despăgubiri. O sumă debitată incorect în contul clientului trebuie înregistrată din nou în credit.

Respectiv, a concluzionat instanța de apel că în temeiul art. 1229 alin. (1), 1229 alin. (1), (2) și (3) și art. 1230 Codul civil, Banca de Economii urma să se asigure că, solicitarea de eliberare a banilor de pe cont, vine de la clientul său ori de la o persoană împuternicită de către acesta cu dreptul de a dispune de fondurile bănești depuse.

În aceste împrejurări a reținut instanța de apel că la eliberarea mijloacelor bănești lui Gheorghe Alexa de la contul deschis pe numele apelantei Marina Alexa, în absența unei împuterniciri din partea ultimei, intimata Banca de Economii a încălcat dreptul de proprietate al apelantei asupra acestor mijloace bănești, pricinuindu-i un prejudiciu material.

Astfel, Colegiul instanței de apel a ajuns la concluzia netemeiniciei hotărârii primei instanțe, casării acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La data de 17 iulie 2018 SA „Banca de Economii”, în proces de lichidare, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel la emiterea acesteia a aplicat eronat normele de drept material, a interpretat în mod eronat legea. A invocat că minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul fără consimțământul părinților, adoptatorilor sau al curatorului, conform art. 21 lit. c) Codul civil să facă depuneri la instituțiile financiare și să dispună de aceste depuneri, însă este indubitabil faptul că Legea, conferind minorului dreptul de a face depuneri, îi permite acestuia să dispună de sine stătător doar de depunerile făcute de el, dar nu de alte persoane. Dacă depunerile sunt efectuate de alte persoane pe numele minorului, ultimul este în drept să dispună de aceste depuneri numai cu acordul reprezentanților legali.

A indicat recurentul că la data eliberării banilor reprezentantul legal al minorei Marina Alexa era tatăl său Gheorghe Alexa. Astfel, se consideră că Banca a respectat prevederile legii privind eliberarea mijloacelor bănești în mărime de 24700 de lei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 22 mai 2018, iar la data de 17 iulie 2018 SA „Banca de Economii”, în proces de lichidare, a declarat recurs.

În circumstanțele date, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul a fost depus în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Banca de Economii”, în proces de lichidare, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SA „Banca de Economii”, în proces de lichidare, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Societatea pe acțiuni „Banca de Economii”, în proces de lichidare, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Victor Burduh

Iurie Bejenaru